

CREO- Forbundet for kunst og kultur
v/ Espen Andreas Eldøy

Deres ref

Vår ref
20/1798-11

Dato
26. mai 2020

Midlertidig kompensasjonsordning for selvstendig næringsdrivende og frilansere

Vi viser til deres brev datert 07.05.2020 med en rekke spørsmål om den midlertidige ytelsen til selvstendig næringsdrivende og frilansere. Spørsmålene er besvart under.

1. Skal kompensasjonen anses som lønnsinntekt eller næringsinntekt?

Flere medlemmer lurer på om kompensasjonen er å anses om næringsinntekt eller lønnsinntekt. NAV har ikke klart å svare på dette. Spørsmål er av stor betydning for våre medlemmer og har innvirkning på deres rettigheter og plikter, både etter skatte- og folketrygdloven.

Kompensasytelsen vil regnes som personinntekt både for frilansere og for næringsdrivende/enkeltpersonforetak, etter hhv. § 12-2 bokstav a og § 12-11 første ledd i skatteloven. Hvis ytelsen gis som kompensasjon for tapt inntekt som selvstendig næringsdrivende anses ytelsen som næringsinntekt. Hvis ytelsen gis som kompensasjon for tapt inntekt som frilanser anses ytelsen som lønnsinntekt. Mottar man ytelsen både som frilanser og selvstendig næringsdrivende utbetales det en del for næringsdrivende-delen og en for frilans-delen.

2. Trekker NAV skatt av innvilget kompensasjon?

Flere medlemmer har fått beskjed om at NAV innhenter skattekortet, men det er et spørsmål om NAV også trekker skatt ved utbetaling? Det vil i så fall være problematisk med tanke på at mange av våre medlemmer allerede har innbetalt forskuddsskatt basert på inntekter som nå kommer som kompensasjon. Hvis NAV i det tilfellet trekker skatt, risikeres det at beløpet beskattes dobbelt.

Hvis Arbeids- og velferdsetaten utbetaler ytelsen som næringsinntekt, legger Arbeids- og velferdsetaten til grunn at den som søker har innbetalt forskuddsskatt, og trekker ikke skatt av utbetalingen. Er mottaker frilanser, skattlegges utbetalingen som lønnsinntekt. Ytelsen utbetales og skattlegges på samme måte som andre ytelser som Arbeids- og velferdsetaten forvalter.

3. *Forholdet mellom dagpenger og kompensasjonsordningen ved kombinasjonsinntekt*
Flere av våre medlemmer har kombinasjonsinntekter på den måten at de er ansatt i en deltidsstilling, og driver næring ved siden av. Mange av disse har blitt permittert fra deltidsstillingene, og går nå på dagpenger for stillingsprosenten de er permitterte fra, og søker om kompensasjonsordningen for inntektstapet de har hatt i næringen. Etter forskriftens § 3, femte ledd skal næringsinntekt søkeren har hatt i stønadsperioden gå til avkortning med 80 %. Spørsmålet er også om denne næringsinntekten skal meldes fra på meldekortet, og gå til avkortning av også dagpengene?

På meldekortet for dagpenger skal alle arbeidete timer oppgis, både lønnet og ulønnet arbeid. Dette innebærer at også de timene en person arbeider i selvstendig næringsvirksomhet skal oppgis på meldekortet. Arbeid i selvstendig næringsvirksomhet vil derfor medføre avkortede/reduerte dagpenger. Samtidig vil inntekt fra virksomheten (som man får kompensasjon for) komme til fradrag i kompensasjonstypelsen. Det samme arbeidet kan dermed føre til avkorting i begge ordningene. Det har ikke vært mulig å unngå dette.

Reduksjonen i dagpengene ses i forhold til «vanlig arbeidstid». Dette skal gi uttrykk for hvilken arbeidslivstilknytning personen har hatt før han/hun ble arbeidsledig. I fastsettingen av «vanlig arbeidstid» inngår også timer arbeidet i selvstendig næringsvirksomhet. Vanlig arbeidstid kan maksimalt settes til 40 timer per uke.

4. *Anses omsorgspenger som «inntekt» ved overgang til kompensasjonsordningen?*
Det følger av forskriftens § 4 at «Ytelse etter § 3 gis fra og med dag 17 etter dokumentert inntektsbortfall». I det tilfellet en person har hatt inntektsbortfall som startet 14. mars, men har søkt og fått innvilget omsorgspenger til, for eksempel 1. April, må vedkommende da oppgi 2. April som dato for inntektsbortfall, og vil således ikke ha krav på kompensasjon før 19. April? Eller anses ikke omsorgspenger som «inntekt» og man skal legge 14. april til grunn som dato for inntektstap i søknaden? Med andre ord: Kan man gå rett fra omsorgspenger til kompensasjonstypelsen, eller må det gå 16 dager imellom?

Omsorgspenger regnes som inntekt, se folketrygdloven § 9-1. Hvis man har innvilget omsorgspenger frem til 1. april skal man oppgi 2. april som dato for inntektsbortfall. Kompensasjonsordningen starter med 16 dager egenfinansiering. Denne perioden på 16 dager gjelder kun første gang man søker og får innvilget kompensasjonstypelsen.

5. *Hva regnes som "personinntekt i stønadsperioden"?*
I Kompensasjonsordningen søknad skal man oppgi «personinntekt for næring i

stønadsperioden», som skal gå til avkortning av stønaden med 80% jf. forskriftens § 3, femte ledd. Departementet har i tidligere svar til Creo sagt at det er tidspunktet for (forventet) utbetaling som er avgjørende for om inntekten er i stønadsperioden, og ikke når oppdraget er gjennomført. Dette mener Creo er urimelig med tanke på at man i dagpengesammenheng sender meldekort og rapporterer på antall arbeidstimer man har jobbet. Dermed kommer inntekt (lest som antall timer jobbet) til fradrag når oppdrag er utført, ikke når utbetaling finner sted. Vi ber om departementets redegjørelse for hva som er bakgrunnen for denne forskjellsbehandlingen.

Videre er det et spørsmål om diverse stipender, prosjektstøtte og vederlag fra kollektive forvaltningsorganisasjoner skal regnes som «personinntekt i stønadsperioden». Flere av våre medlemmer mottar vederlag fra organisasjoner fra Tono og Gramo, samt mottar stipender. Disse inntektene betales ut i stønadsperioden, men er inntekter som svarer til arbeid/rettighetsutnyttelse over flere måneder. Skal også disse inntektene oppgis som «personinntekt i stønadsperioden» på søknadsskjemaet?

Det er korrekt at det i kompensasjonssystemet er tidspunktet for utbetaling av inntekter som avgjør fradrag i ytelsen i den enkelte måned. Det henger godt sammen med at ytelsen er ment å kompensere for bortfallet av personinntekten. Kompensasjonssystemet er basert på opplysninger om utbetalt inntekt per måned, ikke meldekort om utført arbeid per 14 dager, som i dagpengeordningen. Det er mange andre forskjeller mellom dagpenger og kompensasjonssystemet. For eksempel stilles det ikke krav til å være reell arbeidssøker for å motta kompensasjonssystemet mens det er et krav for å motta dagpenger, kompensasjonssystemet gir en høyere kompensasjonsgrad enn dagpenger mellom 3 G og 6 G, og hvor all arbeid (som hovedregel) fører til avkortning i dagpengene er det ikke slik i kompensasjonssystemet.

Har man inntekt i en måned det søkes som kompensasjon for, har man ikke et inntektstap denne måneden. Inntekter som nevnt skal derfor oppgis som personinntekt i stønadsperioden.

6. Hvordan påvirker lønnsinntekt i stønadsperioden søknad om kompensasjon?

Det følger av forskriftens § 3, femte ledd at personinntekt fra næring i stønadsperioden går til avkortning av stønaden. Spørsmålet er hvordan lønnsinntekt i stønadsperioden påvirker utbetalingen?

Er man kombinert arbeidstaker trekkes arbeidsinntekten fra den øvre inntektsgrensen på 6G før kompensasjonen beregnes. For å ta høyde for eventuelt økte arbeidsinntekter senere i stønadsperioden vil søker kunne oppgi hvor mye de har hatt i arbeidsinntekt ved siden av, denne inntekten justeres opp til en årsinntekt og sammenlignes med årsinntekten på tidspunktet korona inntraff (som er tidspunktet for inntektstapet som skal dekkes). Hvis det er avvik i form av økt inntekt legges den nye årsinntekten til grunn for hva som skal trekkes fra den øvre inntektsgrensen på 6G før kompensasjonen beregnes.

7. *Hvordan endres søknaden?*

Creo har allerede fått flere tilbakemeldinger fra medlemmer som i etterkant av innsending av søknaden har oppdaget at de har oppgitt feil tall for personinntekt fra næring for 2019. Nettopp dette var en av Creos bekymringer med at beregningsgrunnlaget ble endret til 2019, som ikke enda er ferdig lignet. I det tilfellet hvor det er lagt til grunn feil personinntekt fra næring i 2019, eller andre feil i søknaden, hvordan kan søker gå inn og endre disse feilene? Eller er det slik at ved innsending så er eneste måte å rette opp feil å klage på vedtaket?

Søker må ta kontakt med Nav og melde fra om hvilke feil som er gjort. Nav vil kunne hjelpe søker med å rette opp i feil som er lagt inn i søknaden slik at kompensasjonen beregnes på nytt. Det er nå også mulig å klage via løsningen.

8. *Hvor lenge er ordningen tenkt å vare?*

Norges kulturliv, og våre medlemmer kommer til å være rammet av koronasituasjonen i lang tid. Vi ser nå at kulturarrangementer er avlyst til ut i oktober, og våre medlemmer har mistet all inntekt ut året. For å skape forutsigbarhet for medlemmene ber vi derfor om en redegjørelse for om det er gjort noen tanker/planer fra departementets side på hvor lenge kompensasjonsordningen er ment å vare. Dette er også relevant med tanke på departementets stilling til at det er tidspunktet for (forventet) utbetaling som er avgjørende for om personinntekt er i stønadsperioden eller ikke. Det er vanlig i kulturbransjen at aktørene fakturerer i etterkant av utført oppdrag. Av denne årsaken vil våre medlemmers inntektstap flytte seg en måned fremover i tid, og for flere vil inntektstapet først bli synlig i mai eller juni når man ikke kan fakturere for oppdrag i april eller mai. Hvis det nå skulle være slik at kompensasjonsordningen kun skal gjelde for et kortere tidsrom, vil ordningen således være innholdsløs for svært mange selvstendig næringsdrivende på grunn av det overnevnte.

Kompensasjonssystemet er hjemlet i midlertidig lov 27. mars 2020 nr. 17 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 mv. (koronaloven) § 2. Koronaloven trådte i kraft 27. mars 2020. Ved Stortingets behandling av Prop. 76 L (2019–2020), jf. Innst. 240 L (2019–2020) og lovvedtak 80 (2019–2020) ble lovens varighet forlenget med én måned, til 27. mai 2020. Det fremgår av lovforslaget (Prop. 76 L) at Justisdepartementet ikke ser for seg en forlengelse utover dette. I Prop 116 L (2019–2020) om midlertidig lov om kompensasjonssystem for selvstendig næringsdrivende og frilansere, som ble fremmet i statsråd 20. mai foreslår regjeringen at ordningen forlenges ut oktober 2020.

9. *Er det søknadsfrist for hver stønadsperiode?*

Flere medlemmer har gitt tilbakemelding på at de ønsker å vente med å søke kompensasjonsordningen til de har klart tallene for personinntekt fra næring de totalt tok ut i 2019. Dette for å ikke oppgi feilaktig beregningsgrunnlag. Spørsmålet er derfor om det er søknadsfrist for å søke kompensasjonsordningen for hver stønadsperiode. Eller om du i juni kan søke kompensasjon for april og mai. Med andre ord: Går man glipp av å muligheten til å motta kompensasjon hvis du ikke søker i påfølgende måned?

Det er en egen søknadsfrist for hver stønadsperiode. Fristen vil fremgå på nav.no.

10. Formuleringsfeil i søknadsskjemaet?

Et av våre medlemmer har gjort oss oppmerksom på noe som kan se ut som en formuleringsfeil i søknadsskjemaet. Denne formuleringsfeilen kan ha alvorlige konsekvenser.

I søknadsskjemaet blir det spurt om hvor mye personinntekt for næring du har tatt ut i den aktuelle stønadsperioden. Dette beløpet er ikke representativt for hvor mye du har tapt i inntekt, som er det kompensasjonsordningen faktisk skal dekke jf. forskriftens §1.

Eksempel 1:

Du har kr 100 000,- ført i bank i regnskapet fra tidligere år. Om du ikke fakturerer noe, men tar ut kr 30 000,- en måned, får du potensielt ikke støtte den måneden, selv om den reelle inntekten din er 0 kr. Om du derimot ikke tar ut penger den måneden vil du kvalifisere til støtte.

Resultatet i bedriften endrer seg ikke om du tar ut penger eller ikke, det eneste som skjer når du tar ut penger er at bedriften mister egenkapital. Resultatet er det samme. Dette betyr at de selvstendig næringsdrivende som har grei økonomistyring og penger på bok kan miste støtte om de velger å ta ut oppsparte midler. Forskriften sier at den skal dekke tapt inntekt. Inntekten i et enkeltmannsforetak er resultatet. Når det tas ut penger forblir resultatet det samme, men egenkapitalen går ned. Det er resultatet som til slutt blir den skattebare inntekten, ikke hvor mye en velger å ta ut pr. måned eller ikke.

Eksempel 2:

En selvstendig næringsdrivende fakturerer kr 30 000,- pr. mnd. i mai, juni og juli. Dette vil øke resultatet med kr 90 000,-. Vedkommende tar ikke noen av disse pengene ut. Dette betyr vedkommende har krav på stønad fra kompensasjonsordningen, selv om resultatet (og derfor hans reelle inntekt) er kr 90 000,- i disse månedene.

Slik NAV sin ordlyd er i dag kan man mulig fakturere for dobbelt så mye i 2020 som i 2019, velge å ikke ta ut penger av firmaet, og likevel få støtte underveis. Spørsmålet blir derfor hva skjer når regnskapsåret 2020 blir avsluttet? De pengene som da ikke ble tatt ut av firmaet underveis blir jo søkerens skattebare inntekt. Ved en etterkontroll, vil det da være det faktiske resultatet som vises i skattemeldingen som er gjeldende? Eller vil det være hvor mye man faktisk rapportere at man har tatt ut underveis som er gjeldende? Det er lite hensiktsmessig at søkere kan havne i en tilbakebetalingssituasjon fordi søknadsskjemaet er feil formulert, og det ikke finnes utfyllende regelverk.

Siden NAV etterbetaler så kan flere søkere havne i situasjonen hvor de må ta ut oppsparte midler fra bedriften for å betale husleie, mat og strøm. Dette vil gjøre at de ikke kvalifiserer til støtte fra kompensasjonsordningen. Står midlene derimot på en annen konto kan de kvalifisere til støtte.

Spørsmålet er derfor: Skal «personinntekt fra næring som er tatt ut» forstås som «personinntekt i næring hentet fra skattemeldingen». I så tilfelle ber vi om at dette klargjøres i større grad i søknadsskjemaet

Det avgjørende er ikke om pengene er brukt eller ikke, men hvorvidt den selvstendig næringsdrivende har hatt inntekt i den måneden det søkes kompensasjon for. Forbruk av oppsparte midler regnes ikke som inntekt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vurderer kontinuerlig formuleringene i søknadsskjemaet og om det bør legges til en veiledningstekst. Den generelle tilbakemeldingen fra brukerne er at dette er greit å forstå. Nav veileder de som har spørsmål.

Med hilsen

Sigrid Russwurm (e.f.)
avdelingsdirektør

Morten Søndergaard Henningsen
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer